

MÖRSETEKENS

Wij
zoeken
jou!

JAARGANG 13 N°1
MART 2026

WIJKMAGAZINE
VOOR DE MORS LEIDEN

Morsetekens

Morsetekens is het magazine dat bewoners van het Morsdistrict met elkaar verbindt. Gemaakt door vele enthousiaste vrijwilligers uit de wijk, we brengen de verhalen, nieuws en initiatieven die ertoe doen maar ook het magazine bij jou in de bus.

We houden je op de hoogte van alles wat er speelt in de Mors en dat doen we samen met jou! Stuur ze op; jouw tips, ideeën en verhalen daarmee wordt het het magazine compleet. :)

Inhoud: Cover: de Ratelaar (24)

- Puzzelwinnaar | 4
- In Memoriam | 4
- Huis van de Buurt | 6
- Pesthuis & Rombuit Verhulst | 8
- Wijkvereniging Lage Mors | 10
- Afscheid bakkerij Gülcan | 15
- Studenten college Tour | 16
- Gluren bij de burens | 18
- Gespleten kies | 21
- Het Morsgezicht | 22
- De Ratelaar/Kweeklust | 24
- Dieren van de Mors | 25

Correspondentie

Wijkmagazine 'Morsetekens'
p/a Huis van de Buurt Morschwijk
Topaaslaan 19
2332 JC Leiden
E: info@morsetekens.nl

2026 data kopij & verspreiding

Sluitingsdatum insturen kopij:

- 1^e nr: 9 februari
- 2^e nr: 1 mei
- 3^e nr: 1 augustus
- 4^e nr: 1 november

Versijning:

- 1^e nr: 10 maart
- 2^e nr: 1 juni
- 3^e nr: 1 september
- 4^e nr: 5 december

Versijnt in: Morsdistrict
Leiden

Oplage: 4000

Website: www.morsetekens.nl

Social kanalen: zie onder

Redactie

Arjen Schouten	beheerder website
Carla Koper	comm. coördinator
Frauke Bokker	coörd. distributie
Lia van der Laan	redacteur
Linda Bierman	redacteur
Rig Mutschler	redacteur
Sabine Hauwert	redacteur
Victor Kersing	webredacteur
Yvonne Nicasie	hfdred. & vormgever

Welzijnsorganisaties

Panja Zwaan	cultuurcoach
Marloes de Klerk	wijkregisseur
Emma Kappelhof	buurtcoach

Stichting Vrienden van Morsetekens (non-profit)

Wendy Buysse	voorzitter
Yvonne Nicasie	penningmeester
Open	secretaris

Wijkverenigingen Morsdistrict

- Lage Mors
- Morslint
- Transvaal
- Bockhorst

Nieuwjaarsborrel Morsetekens

Op 21 januari hadden we een nieuwjaarsborrel in het Huis van de Buurt. Daar kwamen het bestuur, de redactie, de bezorgers en andere mensen die helpen met het magazine Morsetekens bij elkaar. Het was gezellig en fijn om iedereen te zien.

Het bestuur van Stichting Vrienden van Morsetekens vindt het belangrijk dat we elk jaar even stilstaan bij wat we samen bereiken. **Want Morsetekens maken we met elkaar, en juist dat maakt ons wijkmagazine zo bijzonder.**

Afgelopen jaar is het ons opnieuw gelukt om **vier edities van Morsetekens te maken en te verspreiden**. Dat is niet vanzelfsprekend.

Dit kan alleen dankzij de steun van onze **wijkverenigingen, donateurs en adverteerders**. Door hun bijdrage kan het magazine blijven bestaan. Daar zijn we heel dankbaar voor.

Voor de **redactie** is het maken van vier edities per jaar best veel werk. De redactieleden doen dat naast hun gewone werk en andere verplichtingen. Soms is het puzzelen om alle pagina's te vullen, vooral wanneer er weinig verhalen of informatie uit de wijk binnenkomt. Daarom zijn we extra blij met iedereen die ideeën, tips of teksten aanlevert.

Ook bedankten we onze **bezorgers**. Zij hebben opnieuw de volledige oplage van 4.000 magazines bezorgd in het hele Morsdistrict. Zonder hen zou niemand Morsetekens op de deurmat vinden.

Het bestuur hoopt dat we ook dit jaar vier mooie edities kunnen maken. **We doen daarom graag een oproep:** Heb je een leuk idee, een mooi verhaal, wil je een keer iets schrijven of ken je iemand die ons wil helpen?

Laat het ons weten! **Mail naar info@Morstekens.nl.**

We zoeken nog enthousiaste buurtbewoners die willen helpen met **schrijven, bezorgen of het vormgeven** van ons wijkmagazine.

Nieuwe energie en betrokkenheid uit de wijk zijn altijd zeer welkom.

Wendy Buysse & Yvonne Nicasia

Help ons met jouw donatie!

Daarmee kunnen wij het magazine **blijven drukken**.

Zie hier de QR code óf maak je bijdrage over o/v "Stichting vrienden van Morsetekens te Leiden" :

NL19 SNSB 0787 8562 23.

Alvast heel erg bedankt!

Puzzelwinnaar

Margareth van der Meulen is de winnaar van de woordpuzzel in de vorige Morsetekens. Ik bezoek haar in de Lage Mors, waar ze al 33 jaar naar tevredenheid woont met haar man. Ze zijn van oorsprong geen Leidenaars. Haar man komt uit Soest en zij komt uit Katwijk. Ze belandden hier door hun werk. Nu zijn ze al 5 jaar met pensioen. Hun twee dochters zijn het huis uit en ze genieten van hun vrije tijd. Ze houden van puzzelen, zoals sudoku's en Margareth ook van woordpuzzels. Verder studeert ze Frans en Spaans, vooral om die talen beter te leren spreken. Ze zou ook graag weer de pianolessen van lang geleden oppakken.

Margareth en haar man reizen graag en hebben alle landen in Europa bezocht, behalve Zweden. Ook buiten Europa hebben ze gereisd: naar Jordanië, Japan, Marokko en Tunesië. De boekenbon komt goed van pas, want Margareth houdt ook van lezen. Nee, vervelen zal ze zich niet.

Lia van der Laan

In Memoriam - Martin Stapper

Met verdriet nemen wij afscheid van Martin Stapper, een man die onlosmakelijk verbonden was met ons wijkmagazine. Al vanaf het allereerste begin was hij een trouwe bezorger, iemand op wie je altijd kon rekenen. Martin zette zich met hart en ziel in, weer of geen weer, steeds met dezelfde betrokkenheid. Hij stond klaar om anderen te vervangen wanneer dat nodig was. Hij voelde zich verantwoordelijk voor de wijk en voor het magazine, en dat straalde hij ook uit.

Wij zullen Martin herinneren als een betrouwbare en toegewijde man, die met zijn stille inzet een groot verschil heeft gemaakt. Zijn bijdrage en aanwezigheid zullen gemist worden. Wij zijn hem dankbaar voor alles wat hij voor het wijkmagazine en de wijk heeft betekend.

Wij wensen zijn naasten veel sterkte toe de komende tijd.

Namens de redactie van wijkmagazine Morsetekens.

Frauke Bokker

Opschoondag

21 maart. Vele handen maken een schone buurt én een gezellige middag. Doe je mee?

Op zaterdag 21 maart is weer de jaarlijkse opschoonactie in de Hoge Mors, Lage Mors, Bockhorst en de Transvaalwijk. Een mooie gelegenheid om elkaar te leren kennen, samen wat goeds te doen én leuke prijsjes te winnen. We ruimen met afvalgrijpers allemaal een stukje wijk op.

Vorig jaar was de actie een groot succes met 100 wijkbewoners, veel vuilniszakken troep en 3 kg peuken, ofwel 11000 stuks!

Programma (13:00 - 15:00) We starten bij Die Leythe met koffie, lekkers en een startschot van Plastic Soup Surfer Merijn Tinga. Meld je even aan via tinyurl.com/schoon2026 of scan de QR code. Dan regelen wij voldoende grijpers en catering (met dank aan De Tuinkabout, Jumbo en Bakker van Maanen).

Dit jaar is de dag ook onderdeel van het Zero Waste Festival week **20-26 maart**, er worden 25 leuke duurzame activiteiten georganiseerd.

Wil je helpen bij de organisatie?
Mail, bel of app Nina Horstra: 06-3601214,
ninahorstra@gmail.com

Zaterdag 21 maart 2026 13:00 - 15:00

OPSCHOONDAG

HOGE MORS, LAGE MORS, TRANSSVAAL, BOCKHORST

DOE JE OOK (WEER) MEE?
Meld je even aan via de QR code
of tinyurl.com/schoon2026

13:00 Verzamelen en grijpers ophalen bij Die Leythe, Morsweg 148.

13:30 Startschot door Merijn Tinga, de Plastic Soup Surfer.

14:45 Prijsuitreiking met koffie, thee, limo en lekkers bij Die Leythe.

Win prijzen met je buit!

- Wie vindt het mooiste stuk afval?
- Wie vindt de meeste peuken?

zero waste FESTIVAL LEIDEN

Vragen? Mail, app of bel Nina Horstra: ninahorstra@gmail.com, 06-3601214

#Opschoondag2026 #21maart #Leiden

Huis van de buurt

Incluzio-Leiden

Wilt u vaker onder de mensen zijn, of heeft u een vraag? Uw seniorencoach denkt graag mee! Woont u in De Mors en merkt u dat u vaker alleen bent dan u zou willen? Of vindt u het lastig om de weg te vinden naar leuke activiteiten in de buurt? U bent zeker niet de enige.

In De Mors is veel te doen, ook voor senioren! Als seniorencoach bij Incluzio Leiden ben ik er speciaal voor u. Ik bied een luisterend oor en help u graag om (weer) verbinding te maken met de wijk.

Samen kijken we naar wat bij u past:

- Andere mensen ontmoeten: we zoeken naar manieren om uw wereld weer wat groter te maken. Bijvoorbeeld tijdens de gezellige inloopochtend, een creatieve activiteit of een van de beweegactiviteiten.
- Hulp & Advies: wegwijs worden bij zorgvragen, aanvragen van voorzieningen, administratie of digitale vragen.
- Uw eigen ideeën: heeft u zelf een goed plan voor de buurt? Uw ideeën zijn meer dan welkom! Wij denken graag mee.

Niets moet, alles mag. Een kop koffie is vaak het eerste begin.

Hoe bereikt u mij?

U mag altijd het **Huis van de Buurt Morschwijk** binnenlopen (Topaaslaan 19).

Tevens telefonisch en per mail bereikbaar:

- Leontien Ruijter (t/m eind maart 2026)

Tel.nr. - 06 57 31 01 64

leontien.ruijter@incluzio.nl

- Romi van Dam (vanaf april 2026)

Tel.nr. - 06 57 31 01 64

Romi.vanDam@incluzio.nl

INCLUZIO
LEIDEN.

SOL ACTIVITEITEN IN DE MORS
 BUURTHUIS VAN DE BUURT MORSCHWUIC | TOPAASLAAN 19

MA	ZAALVOETBAL 10-12 uur	WO	TALENTPLAZA 10-12 uur
MA	JONGERENLOOP 10-12 uur	WO	SPORT IN DE WUIC 10-12 uur
DI	PUNKLEARN 10-12 uur	DO	KOOLLETS 10-12 uur
DI	IKT 10-12 uur	VR	STRAATVOETBAL 10-12 uur
WO	DUURPLAZA 10-12 uur	VR	INLOORZAALVOETBAL 10-12 uur
WO	KIDS CLUB 10-12 uur		

BEKIJK HAAI WAT WIJ ALLEHAAL DOET!

SOL SMOELENBOEK MORSKWARTIER

 WIBO VAN HALBEEK JONG EN JONGERENKLEUR +18 AANVAARDEN @WIBOVANHALBEEK	 ARINA VAN HALBEEK JONG EN JONGERENKLEUR +18 AANVAARDEN @ARINAVANHALBEEK
 MARIJKE DE BOER JONG EN JONGERENKLEUR +18 AANVAARDEN @MARIJKEDEBOER	 WOUTER VAN HALBEEK JONG EN JONGERENKLEUR +18 AANVAARDEN @WOUTERVANHALBEEK
 WOUTER VAN HALBEEK JONG EN JONGERENKLEUR +18 AANVAARDEN @WOUTERVANHALBEEK	

BEKIJK HAAI WAT WIJ ALLEHAAL DOET!

ACTIVITEITEN

BUZZ IN DE MORS

KOM GEZELLIG LANGS!

DINSDAG

Nederlandse les NL training vanaf A0

09.15- 11.15 uur

BuZz- inloop

13.00 - 15.00 uur

WOENSDAG

Nederlands leren zonder boeken

09.30 - 11.00 uur

Nederlands les voor gevorderden

09.30 - 11.30 uur

Fietsles

09.30 - 11.30 uur

Naaiatelier

13.00 - 15.00 uur

ZIE ACHTERKANT!

 BUURTHUIS MORS - TOPAASLAAN 19, LEIDEN
 WIJNPLAATS - TOPAASLAAN 23 LEIDEN

Wil je meer weten? Bel of WhatsApp ons:
 Mila:06-20697616 of Evelyn: 06-83191403

Activiteiten

SOL

Vrijwillig aan de slag? Gewoon doen!

Vrijwilligerswerk is een waardevolle aanvulling op onze professionele zorg en welzijn. Vrijwilligers dragen bij aan een warme huiselijke sfeer en kunnen extra persoonlijke aandacht geven aan onze bewoners.

Neem contact met ons op:
vrijwilligerswerk@libertasleiden.nl.

Laura en Astrid
vrijwilligerscoördinatoren

**LIBERTAS
LEIDEN**
vertrouwde zorg
dichtbij

Pesthuis & Rombout Verhulst

Transvaalbewoner Haico de Graaf werkte lange tijd in het LUMC. In de coronatijd beschreef hij voor zijn collega's kunst in de buurt van het LUMC. Hij schreef onder meer over het 17e-eeuwse Pesthuis, op een steenworp afstand van onze wijk. Ook voor Morsbewoners de moeite waard om te leren kennen.

Net zoals andere grote steden heeft Leiden een pesthuis gehad, op verschillende plaatsen in de stad. Eerst binnen de singel, onder andere in het Sint-Caecilia klooster, waar nu het Boerhaavemuseum zit. In de 17e eeuw had Leiden nog,

of weer, pestepidemieën. In 1635 werd besloten dat er een pesthuis buiten de stad moest komen. Dat pesthuis was pas in 1661 af. De volgende pestepidemie, van 1655, was toen al bijna afgelopen.

We weten nu dat dat de laatste pestepidemie van Leiden was. Het gebouw heeft nooit echt als pesthuis dienstgedaan. Wel is het gebruikt als militair hospitaal, opvoedingsgesticht, vrouwengevangenis en legermuseum.

Boven de ingang van het pesthuis vind je een reliëf van beeldhouwer Rombout Verhulst (1624-1698). Verhulst kwam uit Vlaanderen maar werkte vanaf 1650 vooral in Nederland.

In Amsterdam maakte hij beelden voor het nieuwe stadhuis, nu het Paleis op de Dam. Rond 1658 verhuisde hij naar Leiden.

Het reliëf is omkaderd: het lijkt wel een schilderij. Je ziet een 'furie', een razende vrouw die, samen met de wolf bij haar knie, de pest verbeeldt. Aan haar voeten zie je een uitgeteerde moeder met een stervend kind. Een ander kind houdt zich vast aan het beeld van de furie.

Verhulst geeft de figuren in het reliëf extra diepte door een platte achtergrond, die een gebouw lijkt te zijn. Bovendien laat hij het voetje van het stervende kind uitsteken buiten de omlijsting.

Voor meer werk van Verhulst hoeft je niet ver weg. Hij maakte ook het praalgraf van Johan Polyander Kerkhoven in de Pieterskerk en het beeldhouwwerk aan de Waag.

Haico de Graaf

Foto's Xiao Lu de Graaf

Ingekort en bewerkt voor Morsetekens

<p>Fysiotherapie Optima Vita Vondellaan</p>	<p>Fysiotherapie Optima Vita Robijnstraat</p>	<p>Fysiotherapie Optima Vita Schouwenhove</p>
---	---	---

Afspraak maken?

Vondellaan - info@fysiotherapievondellaan.nl

- 071 576 17 57

Robijnstraat - robijnstraat@optima-vita.nl

- 071 576 87 22

Schouwenhove - info@fysiotherapievondellaan.nl

- 071 576 17 57

Fysiotherapie
Manuele therapie
Oedeemtherapie
Revalidatie

Sportgerelateerd
Oncologie
Fysiotherapie aan
huis

VW Lage Mors

Er gebeurt ontzettend veel in onze wijk. Achter de schermen (en binnenkort ook voor de deur) wordt er hard gewerkt aan de toekomst van de Lage Mors. Hier praten we jullie bij over de belangrijkste ontwikkelingen.

Feest op de planning: Koningsdag

De oranjekoorts begint langzaam te stijgen! De vergunning is verleend, dus ook dit jaar vieren we Koningsdag in de Lage Mors weer traditiegetrouw met een Koningsmarkt. Denk aan een drukbezochte kraampjes- en kledjesmarkt, opening door de burgemeester en natuurlijk volop gezelligheid voor jong en oud. Bekijk onze website voor de exacte locaties en tijden. Wil je je aanmelden voor een kraampje à € 22,50 of een gratis kledje? Doe dat via het aanmeldformulier op onze website: www.wvlagemors.nl/p/6854.

Hulp gezocht!

Dit feest op Koningsdag kan er alleen niet zijn zonder jullie hulp. Heb je zin om mee te helpen met de organisatie? Vele handen maken licht werk! Mail naar event@wvlagemors.nl als je mee wilt helpen dit mooie feest ook dit jaar tot een succes te maken.

Verkeer in de Lage Mors

Afgelopen half jaar stond in het teken van verkeer. Zo was er ophef over verkeersknips die er uiteindelijk toch niet gaan komen, mede door inzet van wijkbewoners. Ook kwamen er verkeerslichten aan de Dr. Lelylaan waardoor we makkelijker de wijk in en uit kunnen rijden. Daarnaast werd de bypass bij de Plesmanlaan in gebruik genomen, waardoor we het

komende jaar met de auto zullen blijven omrijden.

Al met al was het soms zoeken hoe we de wijk in en uit konden komen. De komende jaren zullen deze situaties blijven voorkomen. Zo wordt de Rijnzichtbrug definitief afgesloten en zullen de werkzaamheden aan de Plesmanlaan nog een tijd voortduren. In ieder geval geen knips in de Lage Mors op dit moment. Wij houden de situatie in de gaten, jullie ook?

Vondellaan naar 30 km/u

Het is eindelijk zover: de kogel is door de kerk wat betreft de Vondellaan. De snelheid gaat naar 30 kilometer per uur. Dit is een enorme overwinning voor de verkeersveiligheid en de geluidsoverlast in de wijk. Zeker voor de drie basisscholen en MBO-school die aan deze laan zijn gelegen.

Wij zijn ontzettend blij dat de gemeente heeft besloten dat we naar 30 km/u gaan!

Leidse Duurzame Huizen Dagen

Tijdens de Leidse Duurzame Huizen Dagen op 14 en 21 maart, kun je kijken wat anderen in hun huis hebben gedaan om deze zo duurzaam mogelijk te maken. Er doet een huis in de Lage Mors mee, maar ook vele andere vergelijkbare huizen in Leiden.

Wist je dat ...

- Achter de winkels op de Lage morsweg een hele leuke speeltuin zit, ook wel de blauwe speeltuin genoemd?
- Je blikjes en kleine flesjes kan inleveren bij de dierenweide? De opbrengst wordt gebruikt voor de dieren en hun verblijf.
- Een buurthuis is (huis van de buurt morschwijck) aan de rand van de hoge mors?
- In het buurthuis veel activiteiten worden georganiseerd? O.a. knutselclub, sporten, bingo, koersbal, klaverjassen en nog veel meer
- Je bij het mbo Rijnland heel vaak op maandag kan eten voor 2,50 euro pp?
- Huis van de buurt morschwijck op dinsdag warme maaltijden heeft en om de week op vrijdag lunch?
- Wanneer u het eng vindt om buiten geld te pinnen, er ook een automaat bij primera binnen is op het Diamantplein?
- Er verschillende leuke speeltoestellen staan in park Kweeklust?
- Ze bij de kapperschool (mbo Storm Buysingstraat) altijd op zoek zijn naar modellen (je kan je opgeven voor knippen, föhnen, enz.)?
- Misschien heeft u nu iets gelezen wat u nog niet wist en nu wel weet.

Je kunt inzicht krijgen hoe anderen kleine aanpassingen hebben gedaan om energie te besparen, hoe ze verschillende soorten isolatie gebruikt hebben, en je kunt zelfs verschillende soorten warmtepompen en zonnepanelen in actie zien. Ook zijn er open spreekuren om nog meer informatie op te halen. Wil je inspiratie opdoen of ervaringen horen van anderen, loop dan zeker even langs bij één of meerdere huizen of de open spreekuren.

Sneeuwfoto

Dit jaar begon wit en dat moest worden vastgelegd. We riepen jullie op om de mooiste, grappigste of meest winterse plaatjes in te sturen voor de verkiezing van de leukste sneeuwfoto. We hebben veel leuke inzendingen ontvangen. Van artistieke foto's van de besneeuwde Morssingel tot indrukwekkende sneeuwpoppen die bijna groter waren dan de makers zelf.

Uiteindelijk heeft bijgaande foto gewonnen. De winnaar, Yvonne Friggen, ontving een toepaselijke winterse prijs, een ijstaart. Bedankt aan iedereen die de wijk even door een witte bril heeft vastgelegd. Kijk voor alle foto's op onze website.

Wil je ons ondersteunen, zodat we nog meer leuke dingen in de wijk kunnen organiseren? Word lid met maar één keer een bijdrage van € 10,-. Kijk op: www.wvlagemors.nl.

Afscheid van bakkerij Gülcan

Het ligt de meeste bewoners van Transvaal vast nog vers in het geheugen: het afscheid op 17 januari van het echtpaar Naim, uitbaters van bakkerij en mini-market Gülcan aan de Morsweg. Het was dan ook niet zomaar een afscheid die zaterdagochtend, maar één met een lach en een traan.

Voor de tientallen trouwe klanten van de bekende broodjeszaak in het hartje van Transvaal betekende het vertrek van 'vader Fati' en 'moeder Gülcan' veel meer dan alleen de sluiting van hun favoriete buurtwinkel. Niet voor niets dat de echtelieden op die laatste dag vol cadeaus werden gestopt, geknuffeld en massaal toegezongen met een speciaal geschreven lied. Dit onder het toeziend oog van de plaatselijke pers.

ONTBIJTJE SCOREN

Een lange rij bewoners had zich al ruim voor elf uur op straat verzameld om de twee verraste ondernemers na achttien jaar keihard werken te bedanken voor wat zij - tot voorbij de grenzen van het Morskwartier - betekend hebben. Want niet alleen burens uit de omgeving maar ook passanten, postbezorgers en bouwvakkers wisten de weg naar de populaire bakkerswinkel met hun ogen dicht te vinden. En natuurlijk niet te vergeten de talloze studenten en werkende jongeren uit de Mors die hier vanaf het eerste uur – soms hooguit gekleed in pyjama of kamerjas – hun ontbijtje of snelle hap kwamen scoren.

DEDE

En zo gebeurde het ook dat de vaste klanten al vanaf het

prille begin kennismaakten met de opgroeiende dochtertjes

Selma en Ayshe Naim, inmiddels zelf moeders van jonge kinderen. Selma vertelde onlangs, nog altijd zichtbaar ontroerd, hoe ze als klein meisje vader Fati in de bakkerij achter in de winkel meehielp met het kneden, beleggen en bakken van Turkse pizza's. Vol trots zegt ze: "En daarna heeft mijn dochter Lavinya het stokje van me overgenomen en assisteerde ze Dede (opa in het Turks) met het voorbereiden van de lekkerste baksels."

Haar ouders vonden het na al die jaren achtereen buffelen inmiddels welletjes geworden. "Mijn vader, die vroeger in Turkije ook nog in de bouw heeft gewerkt, heeft last van zijn voeten en schouders gekregen. Hij werkte vaak zestien uur per dag. Mijn moeder is al twee keer aan haar handen geopereerd. Die twee zijn serieus aan rust toe."

KAASSIMIT FRIKADEL

Behalve voor de Turkse pizza was bakkerij Gülcan vermaard om zijn patat, snacks, brood en banket. Naast de zelfgemaakte traditionele baklava, (belegde) croissantjes, de onovertroffen kapsalon en warme döner kebab mag de volgende specialiteit van vader Fati niet onvermeld blijven: de kaas simit frikadel. Dochter Ayshe hierover: "Dit is een echte specialiteit van mijn vader. Ik weet dat twee van onze neven die in Engeland eveneens zo'n winkel draaien, deze traktatie inmiddels ook hoog op hun menukaart hebben staan."

GESCHIEDENIS IN ERE

Bakkerij Gülcan heeft, zo mag wel blijken, geschiedenis geschreven in de Mors en blijft gelukkig als naam gehandhaafd. Hopelijk dat de nieuwe eigenaar Salih en diens zoon Ömer met hun eigen frituurgerechten, banket en broodjes de naam van het echtpaar Naim eer zullen aandoen.

PETER VIERING, verslaggever Transvaal
Annette Zwetsloot, Fotografie

Vlak voor het ter perse gaan van Morsetekens wachtte het echtpaar Naim nog een leuke verrassing. Zij kregen namens Wijkvereniging Transvaal een fotoboek van alle hoogtepunten van hun afscheid aangeboden.

A promotional graphic for Comedy Club De Burcht. It features a blue microphone with the text 'DE LEUKSTE STAND-UP COMEDY IN LEIDEN' written on it. In the background, there is a large orange hexagon with the text 'COMEDY CLUB DE BURCHT' inside. The background is a blue pattern of orange circles. At the bottom right, there is a QR code with the text 'CHECK ALLE SHOWS' above it, and the address 'GRAND CAFE DE BURCHT BURGSTEEG 14, LEIDEN' and the website 'COMEDYCLUBDEBURCHT.NL' below it.

Wegen Morssingel e.o.

Grond- en wegenbouwer KWS is begonnen aan het bouwrijp maken voor de herinrichting van de Morssingel bij de Schipholweg.

De bouw van de eerste echte fase begint in mei. Dan wordt een fiets- en voetpad aangelegd vanaf het spoorviaduct over de Plesmanlaan naar de Transvaalkade, langs het spoor naar Utrecht. Daar ligt nu nog een smal voetpad. Tussen mei en augustus halen ze stap voor stap oude leidingen weg en komt er een nieuw riool onder het voetpad en de Transvaalkade. Op deze snelle route van het station naar de Rijnzichtsbrug werd al gefietst. Nu komt daar ook echt ruimte voor, zonder gevaar voor de voetgangers.

Vanaf juni begint KWS met kabels leggen naar de overkant van de Schipholweg. Dat gaat in twee fasen, zodat auto's over de Schipholweg kunnen blijven rijden.

Het hele project loopt door tot de herfst van 2027. Dan moeten de stoepen en rijbanen van de Morssingel, de Morsweg en de toegang tot de Morspoort klaar zijn. In die periode zullen er wel wegafsluitingen zijn.

De vorm wordt nog verder uitgewerkt en de gemeente wil in ieder geval de Morsgarage voor auto's bereikbaar houden en de Morspoort zo veel mogelijk voor fietsverkeer en voetgangers.

Wie wil kan de bouwfasen volgen met de BouwApp van KWS en daarin het project Herinrichting Schipholweg-Morssingel toevoegen. De BouwApp is te downloaden in de App Store of Google Play of door de QR-code te scannen. Omgevingsmanager vanuit KWS is Max Wiercx. Morsetekens zal het project blijven volgen,

Rig Mutschler

Update Werninkterrein

Juiste QR actie Werninkterrein

In ons decembernummer las u over de plannen voor een nieuwe wijk aan de Rijn in de Hoge Mors. Daar komen 700 woningen. Het oorspronkelijke plan voor twee toegangswegen naar de wijk veranderde in maar één toegangsweg, Door een tunnel onder het spoor, dan over de Amethystkade verder richting dr Lelylaan. Er gaan dan ongeveer 3500 auto's per dag en drommen fietsers doorheen.

Een groep bewoners maakte alternatieve plannen en is daar nu over in overleg met de gemeentelijke projectleiding. Ze maken zich vooral zorgen om de verkeersdruk in de Hoge Mors, de moeilijke bereikbaarheid van de nieuwe wijk en vooral de leefomgeving van de nieuwe wijk en de Hoge Mors.

Je kunt het initiatief uit de wijk ondersteunen door een petitie te ondertekenen op www.petitie.nl met zoekopdracht Werninkterrein. Je komt makkelijk op die site door de QR-code te scannen.

De code in het decembernummer bleek niet te werken.

Daarom nu de juiste code.

Een BSO gewoon voor kinderen!

Bij ons staat het kind centraal. Bij BSO Speelland geloven we dat elk kind uniek is en het recht heeft om zich op zijn eigen tempo te ontwikkelen.

We streven ernaar om een omgeving te creëren waarin kinderen zich veilig, geaccepteerd en gewaardeerd voelen.

Kortom; een plek die gewoon voor kinderen is.

Studenten College Tour

Justus woont in de studentenflat in de Transvaalwijk. Hij studeert **Journalistiek en Nieuwe Media** aan de **Universiteit Leiden**.

De redactie vroeg hem om iets te vertellen over zijn studie en wat hij daar allemaal leert. Hoe is het om student te zijn in Leiden? En wat maak je mee tijdens je opleiding?

In deze editie deelt Justus zijn ervaringen. Hij vertelt over de College Tour de Podcast, een bijzonder project binnen zijn studie.

Twan Huys maakt ook volgend jaar weer College Tour de Podcast met studenten Journalistiek & Nieuwe Media in Leiden

Eind december werd in het Trianon in Leiden de laatste aflevering van het tweede seizoen van College Tour de Podcast! opgenomen. Na afloop van deze aflevering, die volledig werd geproduceerd door studenten Journalistiek & Nieuwe Media, maakte Twan Huys bekend dat er volgend jaar een derde seizoen komt.

In september begonnen 45 studenten aan de opleiding Journalistiek & Nieuwe Media aan de Universiteit Leiden. Onder leiding van journalist Twan Huys, hoogleraar Jaap de Jong

en Willem van Rooijen gingen zij aan de slag met een bijzondere opdracht: het maken van acht podcastafleveringen in de stijl van het televisieprogramma College Tour. De gasten waren bekende journalisten, artiesten of andere bekende personen.

De studenten werkten in redactieteams van zes of zeven personen en produceerden per team een volledige aflevering.

Vanaf eind september werd er vrijwel elke maandagavond een aflevering opgenomen in collegezaal 0.11 van het Lipsiusgebouw. De eerste aflevering was met rechtbank-journalist Saskia Belleman. Daarna volgden o.a. Typhoon en Humberto Tan, en als klap op de vuurpijl was Ahmed Aboutaleb te gast in de laatste aflevering. Alles rondom de opnames werd verzorgd door de studenten zelf: van het regelen van de locatie en de geluidstechniek tot camerawerk, fotografie, ontvangst van de gast en het vullen van de zaal. Het interview van anderhalf uur werd telkens afgenomen door Twan Huys.

Het tweede seizoen van College Tour de Podcast! werd een groot succes. Elke maandagavond zaten er ongeveer 300 mensen in het publiek, die genoten van interessante, emotionele en diepgaande gesprekken met de gasten. Op sociale media werden hoge kijkcijfers behaald met korte fragmenten uit de interviews. Deze fragmenten werden samen meer dan drie miljoen keer bekeken.

Ook op YouTube werden de interviews gezamenlijk meer dan 100.000 keer bekeken. Daarnaast regelde hoogleraar Jaap de Jong dat elk redactieteam na afloop een artikel mocht publiceren in het Leidsch Dagblad. In dit artikel werd één thema uit het gesprek uitgelicht en dat verscheen groot op twee pagina's in de regionale krant.

Na het succes van seizoen twee krijgt de podcast gelukkig een vervolg vanaf september 2026. Een nieuwe generatie studenten Journalistiek & Nieuwe Media gaat dan opnieuw acht afleveringen produceren met (hopelijk) weer zeer interessante gasten. Het is voor iedereen mogelijk om bij de opnames aanwezig te zijn. Houd daarvoor de Instagrampagina @college-tour_depodcast of de LinkedInpagina College Tour de Podcast in de gaten voor meer

informatie. Alle eerdere afleveringen zijn bovendien terug te luisteren door de QR-code hieronder te scannen.

Justus Visser

Voederverbod in Leiden

wat betekent dit voor jou?

Sinds 12 december 2025 geldt er in Leiden een voederverbod. Dit betekent dat je buiten geen wilde dieren meer mag voeren. Dit geldt voor alle wilde dieren, zoals vogels en eendjes. Het voeren van je eigen huisdieren mag natuurlijk wel gewoon en ook in je tuin of op je balkon mag je dieren blijven voeren.

Veel mensen vinden het fijn om dieren te voeren.

Toch is het belangrijk om te weten dat voeren met brood en andere etensresten ook nadelen heeft. Brood en ander mensenvoedsel zijn eigenlijk helemaal niet goed voor vogels. Brood bevat veel zout, suiker en vet en weinig goede voedingsstoffen. Hierdoor kunnen vogels ziek worden of in het ergste geval zelfs overlijden. Bij jonge watervogels kan verkeerd voer leiden tot een groeistoornis, waardoor ze niet goed kunnen vliegen. Ook trekken etensresten ratten, meeuwen, duiven en ganzen aan die voor overlast kunnen zorgen. Ratten kunnen ziekten verspreiden en dingen kapot maken. Daarom is dit verbod er voor de dieren én onze gezondheid.

Wat kun je wel doen?

Thuis, in je tuin of op je balkon, kun je vogels gewoon voeren. Dan wel met geschikt voer zoals pinda's, vetbollen of speciale zaden. Vogels vinden in een groene tuin ook vaak genoeg natuurlijk voedsel, zoals insecten en bessen.

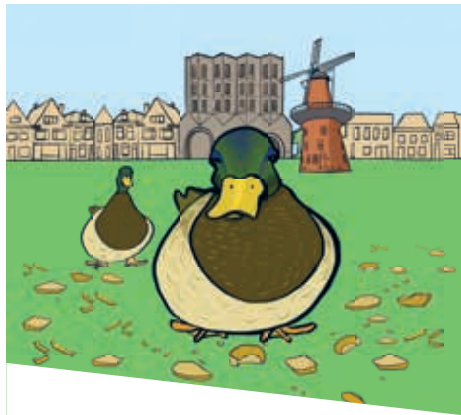
Voederverbod in Leiden

Heb je etensresten over?

Kijk dan op de website van Milieu Centraal en het Voedingscentrum voor recepten om restjes te gebruiken. Zo help je voedselverspilling tegen te gaan. Gooi ze anders in de gft+e-container (Groente, Fruit, Tuin + etensresten).

Voor meer informatie: www.leiden.nl/voederverbod

Merijn de Groot
Gemeente Leiden

Geef ons geen eten
Daar worden we ziek van

leiden.nl/voederverbod

Gluren bij de Buren Mors

Op 1 februari was de Leidse editie van Gluren bij de Buren. Je kunt dan ook in je eigen wijk bijzondere optredens meemaken bij mensen thuis. Zoals op de affiche staat is het vloerkleed het podium en de bank de tribune. Het is een mooie manier om kennis te maken met buurgenoten en lokaal talent. Er is geen entreebewijs nodig, maar je kan een bijdrage geven die ook erg gewenst is.

Deze editie deden er drie locaties mee in onze wijk: één in de Lage Mors en twee in Transvaal.

Met veel zin ging ik op pad.

Ik begon mijn middag met Hans Elzinga die met verschillende gitaren, een fluit en zijn stem een intieme sfeer wist te creëren. Hans gebruikte een looper om muzieklagjes over elkaar te zetten, waardoor het klonk alsof je naar een hele band luisterde. Via verschillende stijlen en talen nam hij ons mee op een kleine wereldreis.

Daarna stond ik plots in een heel andere setting: The Importals, een zeskoppige band die rock, pop en blues speelde. Bekende nummers kwamen voorbij, maar dan met een vrolijke eigen draai eraan. De energie spatte ervan af je kon bijna niet stil blijven zitten. Ik sloot af bij Lon, de band rondom singer-songwriter Lonneke de Jongh.

Dromerige, poëtische Nederlandse liedjes, begeleid door gitaar, viool en cajon, de trommelkist die we van flamencomuziek kennen. Een rustiger optreden, prachtig om de middag mee af te sluiten.

Het werd een gezellige middag in warme huiskamers, compleet met thee en koekjes. Voor mij een ideale manier om te proeven van verschillende optredens.

Gluren bij de Buren nodigt uit om even buiten je eigen bubbel te stappen en lokale amateurkunstenaars een podium te geven en dat is voor mij helemaal gelukt.

Ik kijk nu al uit naar de volgende editie op **31 januari 2027**. Zeker een aanrader. www.glurenbijdeburen.nl. Je kunt je in het najaar ook opgeven om zelf musici en buurtgenoten in je huis te ontvangen.

Wendy Buysse

Pacellischool
VREEDZAAM EN KLEINSCHALIG

Pacelli
RK BASISCHOOL

Kennismaken? Bel of mail voor een afspraak:
DAMLAAN 22 | 2332 XH LEIDEN
071-5760858 | PACELLI@SCOLEIDEN.NL
PACELLSCHOOL.NL

Welzijn, behandeling en zorg bij u thuis

Wonen en leven zoals u dat wilt. Het liefst zo lang mogelijk in uw eigen huis. Ook als het wat ingewikkelder wordt. Topaz helpt hierbij. We kijken niet alleen naar zorg of beperkingen, maar vooral naar uw mogelijkheden, uw veerkracht en uw kwaliteit van leven.

Fotografie: Thomas Steenvoorden - BuroBinnen

- Zorg en begeleiding op maat aan huis (Volledig Pakket Thuis)
- Dagbesteding en ontmoeting bij ontmoetingscentrum Topaz Overrhyn en Topaz Zuydtwijck
- Behandeling aan huis van specialisten ouderengeneeskunde, psychologen, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, logopedisten, diëtisten en geestelijk verzorgers

Contact Cliënt Service Bureau: 088 921 2400

Gespleten kies

Begin vorig jaar – misschien zelfs rond Nieuwjaar 2025 – kauwde ik op iets heel hards. Toen voelde ik linksonder in mijn kaak iets vreemds. Er was duidelijk iets mis met een kies. Alles leek nog op zijn plek te zitten, maar het voelde niet goed.

Kort daarna kon ik terecht bij een vervanger van mijn vaste tandarts. Die zag dat de kies gebroken was en zei dat hij eruit getrokken moest worden. Ik kon meteen een afspraak maken. Dat vond ik nogal snel. Ik ben zelf liever voorzichtig, vooral omdat mijn verstandskiezen er eerder al uit moesten.

Herstellen was volgens deze tandarts geen mogelijkheid. Omdat ik weinig pijn had, besloot ik te wachten tot mijn eigen tandarts weer terug was. Dat duurde even, maar net voor de zomer kon ik bij hem terecht.

In de tussentijd werd het Onyxplein opgeknapt. Dat ging langzaam en ik weet niet eens zeker of het nu al helemaal klaar is. Op een gegeven moment werd er een kunstwerk geplaatst. Elke keer als ik erlangs fietste, moest ik denken aan mijn gespleten kies. De kunstenaar, Marinus Boezem, noemde het werk De Gespleten Steen. Maar ik zag er iets anders in. Ik vroeg me ook af wat mijn tandarts ervan zou vinden: zo'n gespleten "kies" voor zijn deur.

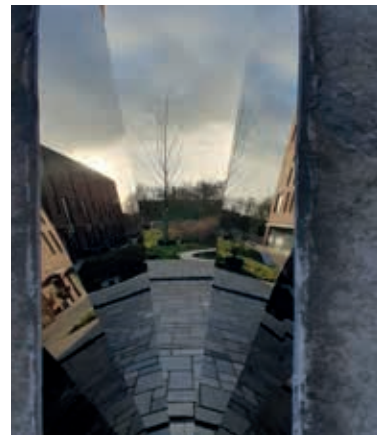
Bij mijn tandarts werd mijn kies goed bekeken en gefotografeerd. Zijn conclusie was dat trekken niet nodig was en dat herstel mogelijk was. Het zou wel geld kosten. Dat vond ik het waard. Hij leek het een leuke uitdaging te vinden om deze lastige klus te doen. Toen ik weer buiten stond en het kunstwerk zag, bedacht ik me dat ik vergeten was ernaar te vragen.

Een paar weken later was de behandeling. Er was ruim een uur voor gepland. Twee assistenten hielpen mee en de tandarts werkte met een soort microscoop. Hij probeerde ook een nieuw verdovingsmiddel bij mij uit. Daar vertel ik later nog wel over. Na ongeveer een uur was het klaar. Ik had me de hele tijd prettig gevoeld en kon na afloop meteen weer goed praten. Dat was bij eerdere verdovingen wel anders.

Toen kreeg ik alsnog de kans om mijn vraag te stellen over het kunstwerk voor zijn deur. Tot mijn verrassing was de tandarts erg enthousiast. Hij vond het kunstwerk bijzonder en ook leuk voor kinderen, vooral door de spiegelingen aan de zijkant. Zeker als je door de spleet heen kijkt.

We namen vol lof afscheid van elkaar: hij over het kunstwerk en ik over zijn vakwerk aan mijn gebit!

Ger Koper.

Het Morsgezicht

van Ruud Pauw

De oud-journalist Ruud Pauw werd in september 1937 geboren in Haarlem. Door het werk van zijn vader bij de Noord-Zuid-Hollandsche Vervoer Maatschappij verhuisde het gezin vaak. Toen zij in Rijnsburg gingen wonen, kwam Ruud net uit militaire dienst. Hij zocht werk in Leiden en vond een baan bij uitgeverij Brill. Dit is een wetenschappelijke uitgeverij die al in de 17e eeuw is opgericht.

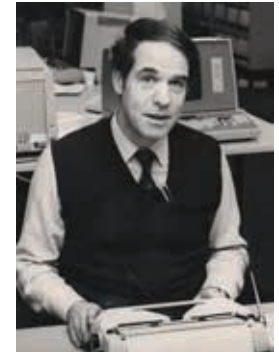
Tijdens zijn diensttijd haalde Ruud diploma's voor Nederlandse en Engelse handelscorrespondentie. Bij Brill hield hij contact met buitenlandse schrijvers. Hij voelde zich daar soms wat alleen. Hij was de enige man tussen zeven jonge vrouwen. Zij praatten vooral over relaties, gevoelens en kleding. Ruud wilde het liever hebben over voetbal, zoals Ajax en Feijenoord. Toen hij merkte dat hij zelf ook over zijn nieuwe regenjas begon, dacht hij: hier moet ik weg.

Sport

In die tijd schreef Ruud sportartikelen en stuurde die naar het Leidsch Dagblad. De artikelen werden geplaatst onder zijn eigen naam. Dat viel op. De directeur van de krant, de heer Van Dishoeck, bood hem een baan aan als tweede sportredacteur. Ruud werkte uiteindelijk ongeveer 38 jaar bij de krant.

Op de administratie werkte Riet, een meisje van 16 jaar. Ruud probeerde een afspraakje met haar te maken, maar dat lukte steeds niet. Ze moest zwemmen, turnen of haar moeder helpen. Ruud dacht dat ze geen interesse had en stopte ermee. Totdat hij een ansichtkaart van haar kreeg uit Oostenrijk, waar ze op vakantie was. Daarna kwam het toch goed. Met hulp van Van Dishoeck kregen ze een appartement in de Paramaribostraat in de wijk De Kooi. Ze woonden daar jarenlang en kregen twee zoons.

Ruuds liefde voor de Olympische Spelen begon al in zijn jeugd. Hij was onder de indruk van atlete Fanny Blankers-Koen. Met 300 gulden die hij tijdens zijn diensttijd had gespaard, ging hij in 1960 naar de Olympische Spelen in Rome. Ook regionale sport vond hij belangrijk. In het weekend stond hij vaak langs de lijn bij voetbalwedstrijden. Hij schreef over interlands en reisde met de supportersbus van Ajax mee naar Parijs.

Na tien jaar sportredactie werd Ruud assistent bij de buitenlandredactie. Dit was vooral kantoorwerk en na een paar jaar was hij dat zat. Toen er een plek vrijkwam als algemeen verslaggever, stapte hij over. Dat beviel hem erg goed. Hij kon overal in de regio werken en schreef veel over politiek. Hij vond journalistieke neutraliteit belangrijk, ook al had hij zelf natuurlijk een mening. Alleen in zijn sportcolumn Vrijuit in de dinsdagkrant gaf hij die mening duidelijk. Zoals hij zelf zei: een columnist mag dat.

Niet lang daarna kreeg de krant een nieuwe hoofdredacteur: Rob Soetenhorst. Hij bracht veel verandering. Hij begon met het schrijven van commentaren, wat nieuw was. Dat zorgde soms voor spanningen met oudere redacteuren. In die tijd werkten veel journalisten langer door, omdat er nog geen goede pensioenregeling was. Voor de invoering van de AOW hadden mensen na hun werk geen inkomen meer. Van Dishoeck begon met een pensioenregeling voor de krant. Soetenhorst bleef niet lang. Zijn opvolger was Han Mulder. Na ongeveer zes jaar vroeg Mulder aan Ruud of hij adjunct-

hoofdredacteur wilde worden. Ruud twijfelde. Hij had nooit naar zo'n functie gestreefd, maar het was een eer en hij dacht ook aan zijn hypotheek. Hij zei dat hij het wilde doen als er niet te veel tegenstemmen waren. De redacteuren stemden en Ruud werd benoemd. Hij bleef ongeveer 17 jaar adjunct-hoofdredacteur en schreef daarnaast ook artikelen. Wel betekende dit dat hij minder op pad ging en vooral werkte vanuit het

Dudok-gebouw aan de Witte Singel.

Fusies

In de beginjaren was er veel concurrentie tussen kranten. Later veranderde dat. Grote bedrijven wilden kleur in hun advertenties. Dat was technisch moeilijk en duur. Een nieuwe drukpers kon niet worden betaald. Daarom besloten verschillende kranten te fuseren. Zo ontstond de Hollandse Dagbladcombinatie.

Ruud had weinig zin om zijn leidinggevende functie voort te zetten in een kleinere regio. Toen er een functie kwam voor een ombudsman, die klachten van lezers behandelde, solliciteerde hij. Hij kreeg de baan. Drie jaar later, op zijn 62ste, stopte hij met werken via de VUT-regeling.

Ereburger

Naast zijn werk als journalist was Ruud actief betrokken bij een regeling voor klachten van inwoners van Leiden. De gemeente wilde dat burgers beter geholpen werden. Zo kwam er een burgerraadsman. Om onafhankelijk te blijven, werd een raad van toezicht ingesteld. Ruud was daar ongeveer acht jaar lid van.

Ruud werd benoemd tot ereburger van Leiden. Hij vond dat zelf wat ongemakkelijk, maar het had ook leuke kanten. Zo werd hij op 3 oktober uitgenodigd om samen met de burgemeester de optocht te bekijken. Met zijn vrouw, een echte Leidse, viert hij deze dag elk jaar met zelfgemaakte hutspot en een bezoek aan de festiviteiten in de stad. De laatste jaren iets rustiger, maar het blijft een feest.

Bron: De Stem van Leiden / Rita Bruning

Het hele interview en meer dan 170 andere Leidse verhalen zijn te lezen of te beluisteren via Erfgoedleiden.nl.

Sabine Hauwert

Chi Kung - Tai Chi

Slowfood for body and mind
www.taichileiden.nl
 06-29518441

Kweeklust

Op **zondag 1 maart** ging de dierenweide weer open voor publiek, met een feestje.

We zijn vanaf nu elke **woensdag- en zondagmiddag tussen 14.00-16.00** uur open. Als het te hard regent of wanneer de temperatuur boven de 25 graden is, blijven we dicht. Anders zitten we allemaal bij de schapen in het hok, maar dat past natuurlijk niet. Gelukkig komt dat weinig voor. We hebben in februari twee zondagen een Meet & Greet met onze ezels Wobbe en Saar gehouden. We zijn een stukje door het park gaan lopen. Misschien heb je ons voorbij zien gaan? Wobbe vindt het heerlijk, dus die wil nog wel een keertje. Wie weet!

Een groep vrijwilligers uit de buurt verzorgt de dieren elke ochtend. Lijkt je dit ook leuk? Kom een keer meelopen! Meld je aan via dierenweidekweeklust@gmail.com.

Een welkome snoeper in kweeklust

Fiets je in april of mei over het fietspad langs de Haagse Schouwweg? Let dan eens extra op de berm met gele bloemen. In april bloeien daar de boterbloemen op hun dunne stelen. De bloemen zijn glanzend goudgeel. Daar komt de naam boterbloem vandaan. Als de boterbloem is uitgebloeid, zie je in mei een heel ander beeld. De foto hiernaast laat dit goed zien.

Vedermotten

“Dat is toch geen vlinder?” Die vraag is begrijpelijk. Veel mensen herkennen vedermotten niet als vlinders. Het zijn kleine nachtvlinders, ook wel motten genoemd. Als ze rusten, houden ze hun smalle vleugels over elkaar zijwaarts. Samen met hun dunne lijf vormen ze zo een T. Daardoor zijn ze moeilijk te zien op planten. De voorvleugels zijn in de lengte in twee delen gesplitst, de achtervleugels zijn in twee of drie delen. De vleugels hebben veerachtige franjes. Per soort verschilt de spanwijdte (dat is twee keer de vleugellengte). De spanwijdte ligt tussen de 10 en 28 millimeter. Vedermotten hebben lange poten met opvallende stekels. Ze hebben wel iets weg van langpootmuggen, maar zijn daar niet aan verwant.

Er zijn meestal twee of drie generaties per jaar. De meeste soorten overwinteren als rups, sommige als volwassen mot. Vedermotten leven altijd op niet-houtige planten; de rupsen eten dus niet van bomen of struiken. Veel soorten zijn genoemd naar de plant waarvan de rups leeft. Andere soorten zijn genoemd naar hun vorm of kleur. Vedermotten drinken nectar van veel verschillende bloemen. Ze zijn vooral actief in de avond en nacht en komen makkelijk op licht af.

In Nederland leven 37 soorten vedermotten. Vijf daarvan komen veel voor en een paar andere zijn vrij algemeen. De meeste soorten zijn zeldzaam. Hieronder beschrijf ik de drie soorten die je in de Mors het vaakst kunt zien. Van twee soorten overwinterde afgelopen winter zelfs een exemplaar bij mij thuis, in het trapportaal bij de twee voordeuren.

Dan bloeien vooral de bloemen van de ratelaar. (zie voorpagina!) Deze plant heeft zijn naam te danken aan zijn kelk. Na de bloei droogt die uit en zitten er losse zaden in. Als je de plant schudt, hoor je een ratelend geluid. Het lijkt op een rammelaar. Misschien zou die naam zelfs beter passen!

De ratelaar is een bijzondere plant. Hij is een halfparasiet. Dat betekent dat hij een deel van zijn voeding zelf maakt, maar voor een ander deel afhankelijk is van een andere plant. Die plant noemen we de gastheer.

Met zijn groene bladeren doet de ratelaar aan fotosynthese. Hij maakt dus zelf suikers. Maar met zijn wortels kan hij geen mineralen uit de grond halen. Die haalt hij uit de wortels van grassen. De ratelaar leeft dus ook van het gras, zonder iets terug te geven. Daarom noemen we hem een parasiet. Het gras groeit hierdoor minder goed, blijft kleiner en neemt minder ruimte in.

Juist om die reden hebben de KweeklustVrienden zaden van ratelaar verzameld en gezaaid op de natuurvriendelijke oevers in wijkpark Kweeklust. Tussen de oeverplanten groeit daar steeds meer gras. Dat is een bedreiging voor de bloemen. Om dat te voorkomen, wordt de ratelaar ingezet. Hij mag daar gebruikmaken van het gras, zodat er genoeg ruimte blijft voor bloeiende planten. In Morsetekens is hier vaker over geschreven. Let er deze zomer tijdens je wandeling eens extra goed op. Zie je de ratelaar?

Koen van Zoest

De scherphoekvedermot is vrij donker. De buitenkant van de vleugels is iets breder. Hij lijkt op een paar zeldzame soorten. De spanwijdte is 17 tot 23 millimeter. De rupsen leven van verschillende planten, zoals munt, salie, andoorn, struikheide en ooievaarsbek (geranium).

Er zijn meerdere generaties per jaar. De generatie uit de herfst overwintert als volwassen mot, op een koele plek zonder vorst. Deze soort is de laatste jaren in Nederland steeds meer te zien.

De windevedermot is een stuk lichter van kleur en lijkt op andere crēmekleurige soorten. Met een spanwijdte van 18 tot 27 millimeter is het een vrij grote vedermot.

De rups leeft van haagwinde en akkerwinde, in tuinen lastige onkruiden. Maar de rups eet ook van gekweekte soorten, zoals blauwe winde.

De mot is vooral te zien van eind maart tot mei en nog meer van augustus tot begin november. De herfstgeneratie overwintert meestal buiten, maar soms ook in koele schuurtjes.

De sneeuwwitte vedermot wordt ook wel de vijfvingerige vedermot genoemd. Het is de grootste soort in Nederland, met een spanwijdte van 24 tot 35 millimeter. Hij is makkelijk te herkennen: sneeuwwit, zonder vlekken.

Er zijn één of twee generaties per jaar, van eind mei tot begin september. Deze soort overwintert als rups.

Ook de rups van deze mot leeft van haagwinde en akkerwinde, vervelende planten voor veel mensen.

Maar in gebieden waar zoete aardappel wordt geteeld, een plant uit dezelfde Windefamilie, zijn juist de sneeuwwitte vedermot en de windevedermot echte plaaginsecten.

Zo zie je maar: wat voor de één een goede vriend is, is voor de ander een vijand!

Gerard van der Klugt

Meer informatie: <https://microvlinders.nl/index.php>

**Uitgebreide service
en garantiepakket
van 5 jaar.**

*Groetjes van
het hele team!*

Morsweg 174 | 2332 ES Leiden | +3171 5313498

www.biketotaalpolanen.nl

Woordpuzzel Morsetekens maart 2026

radio									car
rots									rijk
rozen									fontein
fiets									fiets
nacht									oord
ijs									nacht
wonder									maak
hotel									pakket
mes									dak
dons									overtrek
melk									voorschrift
studie									advies
gebak									doek

Lia van der Laan

Oplossing puzzel december 2025: voor de volledige invulling zie onze website www.morsetekens.nl, klik op >> Digitaal archief.

Vul in de lege vakjes een woord in zodat het met het eerste woord een nieuw woord vormt en met het laatste weer een ander woord vormt. De letters in de rode vakjes vormen dan verticaal een woord. Stuur uw oplossing **vóór 1 mei** naar: info@morsetekens.nl. Onder de goede inzenders wordt een cadeaubon ter waarde van 15 euro verloot.